

Kitabxanalarda hüquqi informasiyaya olan tələbatın ödənilməsi

Metodik vəsait

*Respublikanın kütləvi və ixtisaslaşdırılmış
kitabxanaları, Mərkəzləşdirilmiş Kitabxana
Sistemləri üçün metodik tövsiyələr*

BAKİ - 2020

Tərtibçi:

A.Məmmədova

İxtisas redaktoru:

K.M.Tahirov,

professor,

Əməkdar mədəniyyət işçisi

**Kitabxanalarda hüquqi informasiyaya olan tələbatın
ödənilməsi:** metodik vəsait / Tərt. ed. A.Məmmədova; ixtisas
red. K.Tahirov. – Bakı, 2020. – 32 s.

© Azərbaycan Milli Kitabxanası, 2020

Tərtibçidən

İstifadəçilərin hüquqi informasiyaya olan tələbatının və onların müvafiq sorğularının tam və dolğun şəkildə ödənilməsi kitabxanaların qarşısında mühüm vəzifələr qoyur. Bu məqsədlə kitabxanaçılar kütləvi işin müxtəlif formalarından istifadə etməlidirlər.

Təqdim olunan metodik vəsaitdə kitabxanalarda hüquqa dair ədəbiyyatın təbliği ilə bağlı tövsiyələr verilmiş, istifadəçilərin hüquqi informasiyaya olan tələbatının ödənilməsinə kömək etmək məqsədilə keçiriləcək tədbirlərdən bəhs edilmişdir.

Nəşrlə bağlı rəy və təkliflərini Milli Kitabxanaya göndərən mütəxəssislərə və oxuculara əvvəlcədən minnətdarlığımızı bildiririk.

Ünvan: AZ-1000 Bakı şəh., Xaqani küç. 29;

E-mail: metodik@anl.az

Giriş

Hər bir dövlətin ictimai və siyasi həyatında başlıca istiqamət hüquqi dövlətin qurulması hesab edilir. Dövlət isə öz növbəsində hər kəsin hüquq və azadlıqlarının müdafiəsini təmin edir. Hakimiyyətin bütün qollarına şamil edilən bu öhdəlik insan və vətəndaşların hüquq və azadlıqlarına hörmət etmək, onları müdafiə etmək, dəstəkləmək, eləcə də həyata keçirmək vəzifələrini özündə əks etdirir.

Azərbaycanda hər bir şəxsin həyatında və cəmiyyətimizdə mövcud olan bütün hüquq və azadlıqların reallığa çevrilməsi ümummilli liderimiz Heydər Əliyevin adı ilə bağlıdır. Ulu öndərin ölkəmizə rəhbərliyi dövründə hüquqi istiqamətdə ardıcıl tədbirlər görülmüş, normativ-hüquqi baza formalaşdırılmış, insan hüquq və azadlıqları ən ali dəyərlər hesab edilmişdir. Dövlətimizdə həyata keçirilən hüquqi islahatların əsası 1995-ci il noyabrın 12-də ümumxalq səsverməsi, yəni referendum yolu ilə qəbul olunan Müstəqil Azərbaycan Respublikasının ilk Konstitusiyasında təsbit olunan müddəalarla qoyulmuşdur.

Ulu öndər Heydər Əliyevin təməlini qoyduğu islahatları bütün sahələrdə inamla davam etdirən Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev cənabları insan hüquqlarının təminatı istiqamətində də kompleks tədbirlər həyata keçirmişdir. Hüquq sisteminin müasirləşdirilməsi məqsədilə imzalanmış bir sıra mühüm dövlət proqramları, fərman və sərəncamlar ölkənin demokratikləşməsinə, inkişafına əsaslı təkan vermişdir. Referendum yolu ilə Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasında insan hüquq və azadlıqlarının daha da genişləndirilməsi istiqamətində əsaslı dəyişikliklər edilmiş və dünyəvi dövlət quruculuğunun təməl prinsipləri daha da möhkəmləndirilmişdir.

Müasir dövrdə demokratik, hüquqi və dünyəvi dövlət quruculuğu sahəsində aparılan siyasət ardıcıl, uğurla davam etdirilir. Bu sahədə əldə olunan nailiyyətlər dövlətimizin beynəlxalq nüfuzunun daha da artmasına səbəb olmuşdur.

Prezident İlham Əliyevin 29 noyabr 2011-ci il tarixli **“Azərbaycan 2020: gələcəyə baxış”** İnkişaf Konsepsiyasının hazırlanması barədə Sərəncamı mühüm əhəmiyyətə malikdir. Bu sənəd insan hüquqlarının müdafiəsinin Azərbaycan üçün strateji əhəmiyyətli məsələ olduğunu bir daha təsdiqləyir.

Hal-hazırda da Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə ölkəmizdə bütün sahələrdə həyata keçirilən islahatlar uğurla davam etdirilir. Elə bunun nəticəsidir ki, vətəndaşlarımızın hərtərəfli hüquqi informasiya ilə təmin olunmasına, hüquqi cəhətdən savadlanmasına yönələn işlər də xeyli aktivləşmişdir. Danılmaz həqiqətdir ki, dövlət orqanlarının səmərəli fəaliyyəti, qarşıda duran vəzifələrin və funksiyaların uğurla yerinə yetirilməsi, ilk növbədə yüksək ixtisaslı, müasir dünyagörüşünə malik, ədalətli, prinsiplial və bacarıqlı kadrların sayəsində mümkündür.

Ölkəmizdə hüquq mədəniyyətinin, hüquqi maariflənmənin əsasını təşkil edən hüquq ədəbiyyatının nəşri sahəsində atılan addımlar, görülən işlər nəticəsində sanballı elmi, elmi-analitik əsərlərin də meydana gəlməsinə şərait yaranıb. Bu sahədə hüquqa dair ədəbiyyatı geniş istifadəçi kütləsi arasında təbliğ edən kitabxanaların üzərinə də mühüm vəzifələr düşür. Qeyd etmək lazımdır ki, kitabxanalar öz fəaliyyətləri çərçivəsində əhalinin müxtəlif kateqoriyalarının hüquqi informasiyaya olan tələbatlarının hərtərəfli və dolğun şəkildə ödənilməsində mühüm rol oynayırlar. Elə ona görə də kitabxanaların yerli idarələr, ərazi seçki komissiyaları, ictimai təşkilatlar və birliklər, təhsil müəssisələri, mədəniyyət evləri, regional və yerli media ilə əlaqəli şəkildə fəaliyyət göstərmələri məqsədəuyğun hesab edilə bilər.

Hüquqi informasiyaya olan tələbatın ödənilməsində kitabxanaların rolu

Bütün kitabxana istifadəçilərinin hüquqi informasiyaya olan tələbatının ödənilməsini operativ şəkildə həyata keçirmək üçün bir sıra vacib amillər meydana çıxır. Onları aşağıdakı kimi qruplaşdırmaq olar:

- Kitabxananın fondunu hüquqa dair bütün növ informasiya resursları ilə komplektləşdirmək. Virtual mühitdə “komplektləşdirmə” həm fonda daxil olan ədəbiyyata, eləcə də elektron resurslara şamil edilir;
- Kitab fondlarının sosial və hüquqi mövzulara aid sənədlərlə daim yenilənməsinin təşkili (həm ənənəvi məlumat daşıyıcılarında, həm də gözdən əlil istifadəçilər üçün xüsusi formatlarda);
- İstifadəçilərin hüquqi mədəniyyətinin yaxşılaşdırılması üçün tədbirlər təşkil etmək;
- Hüquqi məlumatların əldə edilməsi və yayılması sisteminin yaradılması: arayış, soraq-biblioqrafiya xidmətinin təşkil edilməsi.

Bu gün hüquqi məlumat mərkəzləri kimi kitabxanaların rolu olduqca böyükdür. Hər şeydən əvvəl bu vətəndaşların sorğularının pulsuz və tam təmin edilməsi, fondun əsasını təşkil edən hüquqi sənədlərdən istifadənin asanlaşdırılmasının təşkili, hər hansı bir hüquqi və sosial əhəmiyyətli məlumata sərbəst çıxışın təmin edilməsi kimi vəzifələrin yerinə yetirilməsindən ibarətdir.

Kitabxanalarda hüquqi informasiyaya olan tələbatın ödənilməsi məqsədilə **“Hüquqi informasiya günü”** çərçivəsində tədbirlər planı hazırlanmalı və buna uyğun olaraq bir sıra işlər həyata keçirilməlidir:

- *Hüquqa dair ədəbiyyatın təbliği məqsədilə kütləvi tədbirlərin təşkili;*

- *Elektron məlumat bazasının yaradılması;*

- *Virtual kitab sərgilərinin təşkili və s.*

Kitabxanaçılar mütəmadi olaraq hüquqi informasiyaya olan tələbatın ödənilməsi ilə bağlı istər ənənəvi, istərsə də müasir təbliğat formalarından istifadə etməklə bir sıra tədbirlər təşkil edə bilirlər. Buraya virtual və ənənəvi kitab sərgilərinin hazırlanması, kitab təqdimatları, biblioqrafik icmallar, dəyirmi masalar, seminar-müşavirələr, elmi konfranslar, biblioqrafik siyahılar, bukletlərin çapı, müsabiqələrin təşkili, məlumat bazalarının və daycezlərin hazırlanması və s. tədbirləri daxil etmək olar.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin 18 iyun 2007-ci il tarixli Sərəncamı ilə hər il **iyunun 18-i** ölkəmizdə **“İnsan Hüquqları Günü”** kimi qeyd olunur. Azərbaycan Respublikası insan hüquqları sahəsində əsas beynəlxalq sənədlərə qoşulmaqla yanaşı, onlardan irəli gələn müddəaların həyata keçirilməsi istiqamətində beynəlxalq təşkilatlarla sıx əməkdaşlıq edir. Bununla əlaqədar olaraq kitabxanalarda **“İnsan hüquqları günü”** çərçivəsində tədbirlər planı hazırlanmalı və buna uyğun olaraq bir sıra işlər həyata keçirilməlidir:

Kitabxanalarda təşkil olunacaq tədbirlərə misal olaraq aşağıdakıları göstərmək olar:

Mətbuat konfransları, dəyirmi masalar:

“Kitabxana və hüquq təhsili: Problemlər və perspektivlər”

“Yeniyetmələrin hüquqi dünyagörüşünün artırılmasında kitabxanaların rolu”

“Kitabxana – hüquqi biliklər məkanı”

“Uşaq və yeniyetmələrin hüquqi tərbiyəsi: kitabxanaların imkanları”

“Yeniyetmələrin hüquqi tərbiyəsində kitabxanaların rolu”

“Etika və hüquq normalarına uyğunluq həyatda uğurun açarındır”

“Hər kəsin öz haqlarını bilmək hüququ var”

Məlumat günləri:

“Kitabxana və fərdin hüquqları”

“Gənclik və Qanun”

“Vətəndaşların hüquqlarının təmin edilməsi”

“Şəxsin hüquqi mədəniyyəti və hüquqi tərbiyəsi”

Müzakirələr, icmallar:

“Kiçik uşaqlar üçün böyük hüquqlar”

“Böyük bir ölkənin kiçik vətəndaşları”

“Konvensiya. Qanun və Hüquqlar”

“Hüquq və vəzifələrimiz”

“İnsan. Dövlət. Qanun”

“Qanuna hörmət edirəm”

“Qanunun labirintləri ilə”

Keçiriləcək tədbirlər qabaqcadan planlaşdırılmış şəkildə hazırlanmalıdır. Dəvət ediləcək qonaqlar, çıxışlar müəyyənləşdirilməlidir. Mövzu ilə bağlı kitabxananın fondunda olan ədəbiyyatdan ibarət sərgi hazırlana və ya kitabxana tərəfindən hazırlanmış elektron məlumat bazası təqdim edilə bilər. Kitabxanaçı giriş olaraq Azərbaycan Respublikasının Qanunvericiliyindən, kitabxananın bu istiqamətdə həyata keçirdiyi işlər barədə məlumat verməlidir. Daha sonra qonaqların hüquqi informasiyanın əsas konsepsiyası, hər bir insanın onun irqindən, cinsindən, dilindən, dinindən, siyasi və

digər baxışlarından, milli və sosial mənşəyindən asılı olmayaraq təmin olunmuş hüquqları barədə çıxışları dinlənməli, istifadəçilərin təqdim etdiyi suallar cavablandırılmalıdır.

Əhalinin bütün təbəqələri, xüsusən də uşaq və yeniyetmələr arasında hüquqa dair ədəbiyyatın, milli-mənəvi dəyərlərimizin təbliği ilə bağlı kitabxanaçıların həyata keçirə biləcəyi ən əhəmiyyətli işlərdən biri də özündə geniş informasiyanı əks etdirən **elektron məlumat bazasının** hazırlanmasıdır. İstifadəçilərin hüquqi informasiya ilə bağlı məlumatları zaman və məkan məhdudiyəti olmadan əldə edə bilmələri üçün kitabxanalar öz veb-saytlarında elektron məlumat bazalarını təqdim edə bilirlər.

Məlumat bazası hazırlayan zaman siz öz mövcud kitabxana fondlarınız ilə yanaşı, Milli Kitabxananın və digər iri kitabxanaların, dövlət qurumlarının, nazirliklərin fondunda və elektron kitabxanasında olan resurslardan yararlanə bilərsiniz.

Məlumat bazasını hazırlayan zaman Azərbaycan Milli Kitabxanasının www.anl.az saytının “Elektron Kitabxana” bölməsində “**Dövlət və Hüquq. Hüquq elmləri**” adlı rubrikada verilən ədəbiyyatlardan da istifadə edə bilərsiniz (http://anl.az/el_X.php?hash=1892097085). Yaradılan elektron məlumat bazasının köməkliyi ilə istifadəçilər həm Azərbaycan, həm də rus və ingilis dillərində olan sorğularını asanlıqla ödəyə bilirlər.

Nümunə:

**“Dövlət və Hüquq”
Elektron məlumat bazası**

- ✓ Azərbaycan Respublikası Prezidentin Fərmanları
- ✓ Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu
- ✓ Azərbaycan Respublikası Konstitutsiya Məhkəməsinin

Məlumatı

✓ Azərbaycan Respublikasının Normativ Aktlarının Bülleteni

✓ Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisinin Məlumatı

✓ Azərbaycan Respublikasının Tarif (qiymət) Şurası

✓ Azərbaycan Respublikasının Ali Məhkəməsinin

Bülleteni

✓ İnsan Hüquqları üzrə Avropa Məhkəməsinin Bülleteni

✓ “Respublika” qəzeti

✓ “Xalq qəzeti”

✓ Hüquqi Aktlar

✓ Məcəllələr

• Azərbaycan Respublikasının Su Məcəlləsi

• Azərbaycan Respublikasının Meşə Məcəlləsi

• Azərbaycan Respublikasının Torpaq Məcəlləsi

• Azərbaycan Respublikasının Əmək Məcəlləsi

• Azərbaycan Respublikasının Mülki Məcəlləsi

• Azərbaycan Respublikasının Mülki Prosesual

Məcəlləsi

• Azərbaycan Respublikasının Ailə Məcəlləsi

• Azərbaycan Respublikasının Cinayət Məcəlləsi

• Azərbaycan Respublikasının Vergi Məcəlləsi

• Azərbaycan Respublikasının Cinayət Prosesual

Məcəlləsi

• Azərbaycan Respublikasının Cəzaların İcrası

Məcəlləsi

• Azərbaycan Respublikasının Ticarət Gəmiçiliyi

Məcəlləsi

• Azərbaycan Respublikasının Seçki Məcəlləsi

• Azərbaycan Respublikasının İnzibati Prosesual

Məcəlləsi

- Azərbaycan Respublikasının Şəhərsalma və Tikinti Məcəlləsi

- Azərbaycan Respublikasının Miqrasiya Məcəlləsi

- Azərbaycan Respublikasının İnzibati Xətlər Məcəlləsi

- Dövlət rüsumları

- Uşaq hüquqları

- Gender bərabərliyi

Qeyd edək ki, müntəzəm olaraq yenilənən məlumat bazası hüquq elmi ilə maraqlanan mütəxəssislərə, tədqiqatçılara, tələbələrə, eləcə də geniş istifadəçi kütləsinə bu resurslardan rahat istifadə etməkdə yaxından köməklik göstərəcəkdir. Bazada yerləşdirilən resurslar kitabxanaya gələ bilməyən fiziki qüsurlu şəxslər üçün də böyük əhəmiyyətə malik olacaqdır.

Bir sıra problemləri həll etmədən hüquqi informasiyaya olan tələbatın dolğun şəkildə ödənilməsi və mövcud işin daha da yaxşılaşdırılması qeyri-mümkündür. Bu, əhalinin hüquqi mədəniyyət səviyyəsinin yüksəldilməsi, vətəndaşların bu istiqamətdə məlumat əldə etməsi və konstitutsiya hüququnun daha dərindən öyrənilməsi üçün şərait yaratmaq məqsədi daşıyır. Kitabxana həmçinin yerli dövlət qurumları ilə ictimaiyyət arasında vasitəçi olmalıdır: yerli hökumətin qərarlarını sakinlərə çatdırmaq, xalqın arzu və istəklərini toplayıb yerli hökumətə ötürmək, kitabxanaların hüquq yönümlü xidmətlərinin əsas istiqamətlərindən biri olmalıdır. Burada əsas məqsəd hər bir vətəndaşın hüquqi məlumat bazalarına sərbəst daxil olmasını təmin etmək, bununla da ölkənin qanunlarını bilən, anlayan və onlara hörmət edən vətəndaşların maariflənməsinə töhfə verməkdir.

Eləcə də, kitabxana nəzdində yaradılacaq **“Hüquq informasiya mərkəzləri”**nin köməkliyi ilə istifadəçilərə pulsuz

hüquqi yardım göstərmək məqsədilə aşağıdakı üsullardan istifadə etmək olar:

- ✓ istifadəçilərə birbaşa olaraq şifahi şəkildə hüquqi məsləhət verilməsi;
- ✓ tələb olunan mövzuyla bağlı müəyyən məsələlərə dair telefonla şifahi şəkildə hüquqi məsləhət;
- ✓ elektron ünsiyyət formalarından və kitabxananın veb-resurslarından istifadə etməklə yazılı hüquqi məsləhətlər (kitabxananın veb saytında “**Sual – cavab**” bölməsi yaradıla bilər);
- ✓ hüquqi xarakterli sənədlərin hazırlanmasına yardım.

Kitabxananın dövlət və ictimai-siyasi qurumlar arasında bütün əhali üçün vasitəçi kimi rolu vacibdir. Onlar arasında birgə iş planlarının işlənməsi həmçinin görmə problemlili və digər fiziki qüsurlu insanlar arasında sosial və hüquqi mədəniyyətin artırılması üçün zəruri olan informasiya mühitini yaratmağa imkan verəcəkdir. Bu baxımdan hüquqi sahədə əlillərə xidmət göstərən kitabxana mütəxəssislərinin peşə bacarıqlarının artırılmasını, əlillərin hüquqi maariflənməsinə dair regional kitabxanalara metodik dəstək (məsləhətləşmələr, tədris seminarları, gəzintilər) təşkil edilməsini xüsusi olaraq nəzərə almaq lazımdır.

Kitabxanalar saytlarında bu mövzuda istifadəçiləri maraqlandıran müəssisə və təşkilatların, dövlət qurumlarının, nazirliklərin saytlarına keçid etmələri üçün “**Faydalı keçidlər - linklər**” bölməsi də yaradıla bilər. Kitabxanadakı fiziki qüsurlu şəxslər və onların ailələri üçün də məlumatların verilməsini və yenilənməsini pulsuz və operativ şəkildə təşkil etmək əsas amillərdən hesab olunur. Bundan əlavə, yerli hüquqi məlumatlara pulsuz girişi təmin etməklə kitabxana yerli hakimiyyət orqanlarının “şəffaflığı” təbliğ edir ki, bu da əlillər üçün çox vacibdir.

Gənc nəslin hüquqi maarifləndirilməsi sahəsində müasir dövrün tələbi olan **virtual kitab sərgiləri** hazırlamaq ən təsirli vasitələrdən biri hesab olunur.

Virtual kitab sərgisini hazırlayan zaman həm kitabxananın fondunda olan sənədlərdən, həm də elektron resurslardan istifadə etmək tövsiyə olunur. Bunun üçün ilk növbədə slaydlar hazırlanmalıdır. Kitabxanalarda hüquq üzrə ədəbiyyatın təbliği istiqamətində təşkil oluna biləcək virtual sərgilər **“Qanun ətrafında”, “İnternetdəki hüquq məlumat mənbələri”, “Azərbaycan Respublikasının dövlət rəmzləri və inkişaf tarixi”** və s. başlıqlar altında nümayiş oluna bilər.

Virtual kitab sərgisi hazırlayan zaman kitablar tam mətnləri və üz qabığı ilə birlikdə əlavə oluna bilər.

Nümunə:

Slayd 1: Sərginin başlığı;

“Hüquq dünyası”

virtual kitab sərgisi

Slayd 2: Kitablər

Burada kitabxanaçı insan hüquqları, Azərbaycanda insan hüquqlarının təbliği, orta əsrlərdə, sovet dönəmində, müstəqillik illərində hüquq məsələləri və digər mövzulara aid kitabları şəkilləri (üz qabığı) və müvafiq annotasiyaları ilə birgə nümayiş etdirə bilər. Yaxşı olar ki, imkan daxilində kitabların tam mətnlərinə isnadlar da verilsin.

Azərbaycan dilində kitablar:

➤ *Allahverdiyev, Ə. Beynəlxalq hüquqda insan əleyhinə cinayətlər: Dərs vəsaiti / Əlövsət Allahverdiyev; elmi red. L.Hüseynov ; məsul red. Ə. Əliyev; red. K.Kərimli. - Bakı: Elm və təhsil, 2017.- 373 s.*

<http://anl.az/el/Kitab/2018/02/cd/2017-1752.pdf>

➤ **Ələkbərov, R.** *Avropa hüququ: Dərs vəsaiti* / R. Ələkbərov; elmi red. N. Cəfərli. - Bakı: Elm və təhsil, 2016.- 353 s.

<http://anl.az/el/Kitab/2016/Azf-290733.pdf>

➤ **Əsgərov, Ə.** *Beynəlxalq hüquq: dərs vəsaiti* / Əyyub Əsgərov; [elmi red. M. Sadıxzadə].- Bakı: Maarif, 1979.- 442, [2] s.: 22 sm.

<http://web2.anl.az:81/read/page.php?bibid=198551&pno=223>

➤ **Göyüşov, R.** *Mülki hüquq: ümumi hissə: mühazirə toplusu* / R. Göyüşov.- Bakı: Təknur, 2011.- 375 s.

<http://web2.anl.az:81/read/page.php?bibid=vtls000242534>

➤ **Nəşibov, E.** *Dövlət və siyasət fəlsəfəsi* / E.Nəşibov. C. 3 *Siyasət. Kitabın üçüncü bölümü.* - Bakı: Elm və təhsil, 2016.- 172 s.

<http://anl.az/el/Kitab/2017/Azf-288630.pdf>

Rus dilində kitablar:

➤ **Иманов, К.** *О политике в области ИС в университетах и научно-исследовательских учреждениях Азербайджана* / К. Иманов.-Баку: Агентство по Авторским Правам Азербайджанской Республики, 2015.- 43 с.

http://anl.az/el_ru/kniqi/2016/1-768149.pdf

➤ **Иманов, К.** *Роль и значение интеллектуальной собственности в Концепции развития “Азербайджан 2020”* / К. Иманов.- Баку: Агентство по Авторским Правам Азербайджанской Республики, 2016.- 23 с.

http://anl.az/el_ru/kniqi/2016/1-768150.pdf

Slayd 3: Qəzet və jurnallarda dərc edilən məqalələr

➤ **Atakişiyev, S.** Hüquqi dövlət quruculuğunun banisi: Gəncliyin mövqeyi / Süleyman Atakişiyev // Azərbaycan.- 2019.- 15 iyun.- S.8.

<http://www.anl.az/down/meqale/azerbaycan/2019/iyun/659262.htm>

➤ **Əliyev, İ.** Hüquqi dövlət quruculuğu Heydər Əliyev ideyalarına əsaslanır / İslam Əliyev // Xalq qəzeti.- 2020.- 13 iyun.- S.5.

<http://www.anl.az/down/meqale/xalqqazeti/2020/iyun/711337.htm>

➤ **Musayev, M.** Şərqdə ilk demokratik, hüquqi dövlət: Müsəlman Şərqində ilk demokratik respublika olan Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin (AXC) yaranmasından 102 il ötür / Mahir Musayev // Respublika.- 2020.- 2 iyun.- S.6.

<http://www.anl.az/down/meqale/respublika/2020/iyun/709527.htm>

Slayd 4: Gender bərabərliyi

➤ **İsmayıl.** “Mediada gender bərabərliyi”: Mətbuat qadın və uşaq problemlərini işıqlandırır, hüquqları geniş təbliğ edir / İsmayıl // Şərq.-2019.- 29 yanvar.- S.11.

<http://www.anl.az/down/meqale/sherq/2019/yanvar/631033.JPG>

➤ **Ömərov, V.** Azərbaycanda gender bərabərliyi / Vahid Ömərov // Səs.-2019.- 13 iyun.- S.15.

[http://www.anl.az/down/meqale/ses/2019/iyun/658073\(meqale\).pdf](http://www.anl.az/down/meqale/ses/2019/iyun/658073(meqale).pdf)

➤ **Öməröv, V.** *Qadınlar və KİV / Vahid Öməröv //Səs.-2020.- 5 fevral.- S.13.*

[http://www.anl.az/down/meqale/ses/2020/fevral/11\(meqale\).pdf](http://www.anl.az/down/meqale/ses/2020/fevral/11(meqale).pdf)

Slayd 5: Sitatlar

“Əgər hər hansı ölkənin xalqları öz hüquqlarını anlayır və onları qoruya bilirsə, o zaman ən kiçik dövlət belə ən böyük məmləkət qədər güclü olar.”

“İnsan hüquqlarına hörmət, insan hüquqlarının qorunması müasir dünyaya qovuşmağın əsas yoludur.”

Heydər Əliyev,

Azərbaycan xalqının ümummilli lideri.

“Hər bir vətəndaşın hüququnun qorunması bizim üçün çox önəmlidir. Vətəndaşlarımızın təhlükəsizliyi də dövlət tərəfindən təmin edilir. Bundan sonra da ediləcəkdir.”

“Biz qanunun aliliyinin təmin olunduğu, yüksək səviyyədə şəffaflyq olan, hər bir insanın sülh və əmin-amanlıq şəraitində yaşadığı və bütün azadlıqlardan istifadə etdiyi cəmiyyət qururuq.”

İlham Əliyev,

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Slayd 6: Kitabı oxumaq və ya daha yaxından tanış olmaq üçün kitabxananın ünvanı, əlaqə telefonları və e-mail ünvanı verilir.

Ünvan _____ tel. _____, e-mail _____

Hazırlanan sərgini həm kitabxananın saytı, həm də sosial şəbəkələrdə geniş istifadəçi ictimaiyyətinə təqdim etmək tövsiyə olunur.

Böyüməkdə olan gənc nəslin, xüsusilə uşaqların hüquqi marifləndirilməsi işinin təşkilində Mərkəzləşdirilmiş Kitabxana Sistemlərinin tərkibində fəaliyyət göstərən **uşaq şölələrinin** də əhəmiyyəti olduqca böyükdür. Kitabxanalar bu gün informasiya, istirahət və ünsiyyət mərkəzidir. Uşağın hüquqları, həyatı, inkişafı, təhsili və tərbiyəsi ilə bağlı problemlər indi aktual mövzulardandır. Əgər övladlarımızın gələcəyin layiqli vətəndaşları kimi yetişməsinə istəyiriksə, onlara hüquq mədəniyyətinin aşılınması vacibdir. Kitabxanalarda, xüsusilə MKS-in uşaq şölələrində hər il bu məqsədlə “**Hüquq bilikləri həftələri**”nin keçirmələri məqsədəuyğun hesab olunur. Hüquqi bilik həftəsini keçirməkdə məqsəd uşaqları insan hüquqları, Azərbaycan Respublikasının Konstitutsiyası və bir sıra digər hüquqi sənədlərlə tanış etmək, onlara hüquqlarından istifadə qaydalarını öyrətməkdir. İnformasiya həftəsi – müəyyən mövzu üzrə kompleks tədbirləri - sərgi-baxış, biblioqrafik icmalları, söhbətləri, məsləhətləri, müsabiqələri əhatə edə bilər.

Müsabiqələr. Kitabxanaçılar məktəbyaşlı uşaqlar arasında hüquq üzrə ədəbiyyatın təbliği və öyrənilməsi istiqamətində maarifləndirici mövzuda rəsm, foto, əl işləri, inşa yazı, oxu müsabiqələri keçirə bilərlər. Müsabiqələrin keçirilməsində əsas məqsəd uşaq və gənclərin, eləcə də geniş əhali kütləsinin bu sahədə maarifləndirilməsini təmin etməklə yanaşı, onların bu sahəyə olan marağını artırmaqdır.

İnşa müsabiqələri ümumtəhsil məktəblərinin şagirdləri arasında keçirilə bilər. Müsabiqə zamanı kitabxanaçılar təhsil müəssisələri ilə birlikdə müsabiqənin mövzusunu, daha sonra isə

müsabiqədə iştirak edəcək şagirdlərin sayını müəyyənləşirməlidirlər. Müsabiqəyə bir qayda olaraq əvvəlcədən müəyyən olunmuş mövzuya uyğun inşalar və ya sərbəst mövzuda inşalar təqdim oluna bilər.

Müsabiqəyə təqdim olunan inşaların məktəb müəllimləri və kitabxanaçılardan yaradılmış münisflər heyəti tərəfindən müəyyən olunmuş meyarlar əsasında yoxlanılması tövsiyə olunur. Bu zaman mövzunun tam əhatə olunması, tərbiyəvi əhəmiyyəti, mövzuya şəxsi münasibət və s. xüsusiyyətlər nəzərə alınmalıdır.

Müsabiqələri təşkil edən zaman əvvəlcə müsabiqənin keçirilməsi haqqında sosial şəbəkələrdə, kitabxananın saytında və yerli mətbuatda elan yerləşdirilməli, müsabiqənin şərtləri, keçiriləcəyi tarix və ünvan göstərməlidir.

Nümunə:

“Böyük bir ölkənin kiçik vətəndaşları”

İnşa müsabiqəsi

Elan

_____ rayon (şəhər) Mərkəzi Kitabxanası _____
rayon (şəhər) __ sayılı orta məktəblə birləşmə məktəbin 5-9-cu sinif
şagirdləri arasında ***“Böyük bir ölkənin kiçik vətəndaşları”***
mövzusunda 2020-ci il 15 sentyabr tarixindən 10 oktyabr
tarixinədək davam edəcək inşa müsabiqəsi elan edir.

Müsabiqənin tələb və şərtləri:

✓ İnşa yazısı onun məzmununu əks etdirən adı daşımalı, mövzu müfəssəl əhatə olunmalıdır;

✓ İnşa özündə Respublikamızda mövcud olan insan hüquqları, bu istiqamətdə qarşıda duran vəzifələr haqqında məlumatları əks etdirməlidir;

- ✓ *İnşa yazısının həcmi 5 səhifədən artıq olmamalıdır;*
- ✓ *İnşa yazısı Azərbaycan, rus, ingilis dillərdə yazıla bilər;*
- ✓ *İnşanın titul vərəqində (və ya sonunda) müsabiqədə iştirak edənin soyadı, adı, atasının adı, təhsil aldığı orta məktəbin nömrəsi, sinfi və əlaqə telefonları qeyd olunmalıdır;*

Müsabiqədə iştirak etmək üçün sentyabr ayının 10-dan gec olmayaraq _____rayon (şəhər) Mərkəzi Kitabxanasında və ya kitabxananın e-mail _____ ünvanında onlayn qeydiyyatdan keçmək lazımdır.

Müsabiqənin qalibləri münisflər heyəti tərəfindən seçilərək qiymətləndiriləcəkdir. Müsabiqədə 1-ci, 2-ci, 3-cü yerləri tutmuş qaliblər diplom və mükafatlarla, müsabiqədə fərqlənən şagirdlər isə həvəsləndirici hədiyyələr ilə mükafatlandırılacaq.

Ünvan: _____rayon (şəhər) Mərkəzi Kitabxanası (yerləşdiyi ünvan yazılmalıdır)

Əlaqə tel. _____, e-mail: _____

Bundan başqa kitabxanaçılar “Vətəndaş olmağı öyrənmək”, “Hüquqlarını bil”, “Azərbaycanın gələcəyi sizin əlinizdədir” və s. mövzularda da inşa yazı müsabiqələri keçirə bilərlər.

Onlayn müsabiqələr. COVID-19 pandemiyasının yayılması səsbindən ölkədə tətbiq edilən xüsusi karantin rejimi həyatın bütün sahələrində fəvqaladə şəraitə uyğun, çevik davranmağı tələb edir. Bununla əlaqədar xüsusi karantin dövründə kitabxanalar müxtəlif onlayn layihələr və müsabiqələr təşkil edə bilərlər. Bütün bunları nəzərə alaraq uşaq və yeniyetmələrdə hüquq mədəniyyətinin formalaşdırılması, həmçinin onların intellektual səviyyələrinin yüksəldilməsi məqsədi ilə həyata keçirilən digər layihələrdən biri də internet vasitəsilə ***onlayn müsabiqələrin*** təşkili hesab oluna bilər.

“Ən fəal istifadəçi” onlayn müsabiqəsində kitabxanaçılar aşağıdakı mövzularda müsabiqə təşkil edə bilərlər:

“Hüquqlarınızı bilirsinizmi?”, “Qanun sənin haqqındır. Qanun sənindir”, “Hüquqlarımızı qoruyaq” və s.

Kitabxanalarda əhalinin mülki hüquq mədəniyyətinin formalaşdırılmasında daima iş aparılmalıdır, lakin bu iş seçkilər ərəfəsində xüsusilə aktivləşdirilə bilər.

Kitabxana istifadəçilərinin – seçkilərin hüquq mədəniyyətinin formalaşdırılmasında kitabxanaların əsas vəzifələri bu istiqamətlərdə aparıla bilər:

✓ Seçkilər haqqında hüquq mədəniyyətinin bütünlükdə və kompleks şəkildə yüksəldilməsi və ictimaiyyətin məlumatlandırılması;

✓ İstifadəçilər üçün lazım olan və faydalı məlumat mühitinin yaradılması;

✓ Seçkilərdə iştirak zamanı müsbət və birmənalı münasibətin yaradılmasına köməklik göstərmək;

✓ İnformasiya fəaliyyətinin yeni forma, metod və istiqamətlərinin inkişafı.

Bunları həyata keçirmək üçün kitabxanalar öz işlərini aşağıdakı istiqamətlərdə gücləndirməlidirlər:

- Hüquqi təhsilə yardım sisteminin yaradılması, əhalinin bütün təbəqələrinin vətəndaş aktivliyinin və hüquqi mədəniyyətinin artırılması, kitabxanalar tərəfindən bu istiqamətdə həyata keçirilən planlar və proqramlar;

- Seçki hüququ məsələləri üzrə kitabxana-informasiya mərkəzi kimi fəaliyyət göstərilməsi;

- Kitabxananın yerli hakimiyyət orqanları ilə qarşılıqlı əlaqəsi;

- Seçki hüququ xidmətləri mövzusunda soraq-bibliografya nəşrlərinin inkişaf etdirilməsi;

- Gənc vətəndaşların hüquqi təhsilinə, gənclərin ictimai və siyasi həyatda iştirakını yönləndirilməsinə və seçki proseslərində iştiraklarına informasiya dəstəyi;

- Kitabxana işinin seçki kampaniyalarının hazırlanması və keçirilməsi dövründə yerli mətbuatda işıqlandırılması.

Xalqımızın sahib olduğu humanist keyfiyyətlərin, milli əxlaqi dəyərlərin yeniyetmə və gənclər arasında təbliği zamanı kitabxanaçılar **“Könüllü oxucu qrupu”**nun köməyindən də yararlına bilirlər. Qeyd edək ki, bu sahədə könüllülər fəal informasiya istifadəçilərindən, yeniyetmə və gənclərdən, xüsusilə də, yuxarı sinif şagirdləri, universitet tələbələrindən təşkil oluna bilər. **“Könüllü oxucu qrupu”** hüquqi informasiya - vətəndaş azadlığı, qanunlar, milli-mənəvi dəyərlərimizlə bağlı qısa məlumat xarakterli kitabçalar, bukletlər, bu sahədə yeni çap olunmuş kitablar haqqında informasiya və rəqələri hazırlayıb yaxın ərazilərdə evlərə paylaya, öz oxuduqları kitablar haqqında istifadəçilərə məlumat verə bilirlər. Kitabxanaçılar həmçinin könüllülərlə birgə kitabxanaya gələ bilməyən yaşlı və fiziki qüsurlu şəxslərə **“Gənclik gələcəyi seçir”** **“İnsan. Dövlət. Qanun”**, **“Qanunlara hörmət etmək lazımdır”** və s. layihələrlə evdə oxu saatları keçirə bilirlər. Fərdi oxu zamanı kitabxanaçı xidmət edəcəyi şəxsləri öncədən təyin etməli və onların marağına uyğun bir neçə kitab seçməlidir. Daha sonra həmin şəxslərlə razılaşdırılmaqla müəyyən olunmuş vaxtlarda fərdi oxunu keçirmək olar.

Kitabxanalarda hüquq üzrə ədəbiyyat dövlət və hüququn nəzəriyyəsi, praktikas, hüququn ayrı-ayrı sahələri, xarici ölkələr və beynəlxalq hüquq məsələlərinə dair sənədləri özündə əks etdirir. Bu sahədə hüquq elminə həsr olunmuş **bibliografik informasiya mənbələri** mühüm rol oynayır. Dövlət və hüquq məsələləri üzrə məşğul olan istifadəçilərin sorğularının ödənilməsi, onlara bibliografik xidmətin təşkili üçün müxtəlif xarakterli bibliografik mənbələr vardır. Belə mənbələr sistemində **soraq-məlumat nəşrlərinin** əhəmiyyəti böyükdür. Bu nəşrlərin əsas məqsədi istifadəçilərin hüquqi informasiyaya

yaranan və artan tələbatını ödəməyə imkan yaradır. Buraya ensiklopediyalar, ensiklopedik lüğətlər, təqvimlər və s. daxildir. Məlumat nəşrləri faktiki materiallarla, statistika məlumatları ilə zəngin olduğuna görə istifadəçilərin faktoqrafik sorğularının ödənilməsində əvəzsiz mənbə rolunu oynayır.

Müstəqillik illərində dilimizdə hüquqla bağlı bir çox söz və terminlərin, söz birləşmələrinin yaranması, bununla yanaşı, dilimizə xeyli miqdarda yeni beynəlxalq terminlərin daxil olması hüquq ədəbiyyatının, o cümlədən hüquq lüğətlərinin yaranmasına ehtiyacı artırır. Hüquqşünasların, eləcə də digər istifadəçilərin informasiya tələbatını ödəmək üçün kitabxanalarda hüquqa aid ensiklopediyalar və lüğətlərlə tanış etmək məqsədilə *“Ensiklopediyalar - hüquqi biliklər məkanı”* adlı məlumat günü təşkil etmək olar.

Müasir dövrdə cəmiyyətin informasiyalaşdırılması cari biblioqrafik məlumatın dolğunluğunu, ardıcılığını və operativliyini daha da artırmağı tələb edir. Buna görə də ənənəvi nəşrlərlə yanaşı, avtomatlaşdırılmış sistemlərin yaradılması, **elektron nəşrlərin** hazırlanması da dövrün zəruri şərtlərindəndir. Belə nəşrlərin istifadəsi zamanı əsas üstünlük istifadəçilərin onlayn resurslara müraciətin istənilən məkanda, istənilən vaxtda və istənilən qurğu vasitəsilə (mobil vasitələr, portativ qurğular) mümkünlüyüdür.

İctimaiyyət arasında hüquqi biliklərin təbliği məqsədilə kitabxanaların reklam fəaliyyətinə böyük əhəmiyyət verilir. Daycetlərin, bukletlərin, audio məlumatların buraxılması və s. təşkil oluna biləcək tədbirlərin siyahısındadır. Bütün hüquqi məlumatlar lazımi mövzularda planlaşdırılan *“Hüquq naviqatoru”* məlumat stendində yerləşdirilə bilər. Hüquq naviqatorunun köməkliyi ilə istifadəçilər onlara lazım olan sənədlərin nömrələrini, tarixini, hətta adını və bu sənəd haqqında digər məlumatları bilmədən də tez və asanlıqla tapa

bilərlər. Bunun üçün sizi maraqlandıran hər hansı bir qanunvericiliklə bağlı müəyyən bir söz və ya ifadə yazmaqla lazımi nəticəni əldə etmək mümkün olacaqdır.

Nəticə

Müasir cəmiyyətin bir çox problemlərinin həlli insanların hüquqi maarifləndirilməsindən, bu prosesin necə inkişaf edəcəyindən, hüquqi islahatların gedişindən, ölkənin və vətəndaşların sosial və hüquqi problemlərinin həllindən asılıdır. Kitabxanaların dövlət qurumları, yerli hakimiyyət orqanları, kütləvi informasiya vasitələri ilə ardıcıl və peşəkar fəaliyyətinin təşkili vətəndaşların hüquqi biliklərinin şüurlu şəkildə formalaşmasına, bu sahədə uğurlu nəticənin əldə olunmasına köməklik göstərəcəkdir.

Nəticə olaraq qeyd etmək lazımdır ki, kitabxanada təşkil olunacaq tədbirlərin özünəməxsusluğuna bir çox amillər təsir göstərir: kitabxananın vəziyyəti, kitabxananın fondu, istifadəçi kateqoriyası, kitabxanaların maliyyə imkanları, kitabxanadaxili struktur quruluşu və s.

İstifadəçilərin hüquqi savadının inkişafı ilə bağlı uğurlu işlərin aparılması üçün kitabxana mütəxəssislərinin peşə hazırlığının yüksəldilməsi də vacib amil kimi meydana çıxır.

İstifadəçilərin hüquqi informasiya təminatını daha da yaxşılaşdırmaq məqsədilə biblioqrafik göstəricilərin nəşrini artırmaq, həmçinin bu nəşrlərin müasir informasiya texnologiyalarının tətbiqindən yararlanaraq elektron variantı ilə də təmin etmək, çoxsaylı tədbirlər təşkil etmək məqsədəuyğun hesab olunur.

Bu gün əminliklə demək olar ki, kitabxanaların səyi nəticəsində hüquq ədəbiyyatına maraq artmış, hüquqi bilik təbliğatının müxtəlif formaları meydana gəlmişdir.

ƏLAVƏLƏR

Əlavə 1

Azərbaycan Respublikasında İnsan hüquqları gününün təsis edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı

Ümummilli liderimiz Heydər Əliyev tərəfindən 1998-ci il iyunun 18-də Azərbaycan Respublikasında ilk “İnsan hüquqlarının müdafiəsinə dair Dövlət Proqramı”nın təsdiq edildiyini və insan hüquqlarının təmin olunmasının dövlət siyasətinin əsas istiqamətlərindən biri kimi müəyyən edildiyini nəzərə alaraq **qərara alıram**:

1. Hər il iyunun 18-i Azərbaycan Respublikasında İnsan hüquqları günü kimi qeyd olunsun.
2. Bu Sərəncam imzalandığı gündən qüvvəyə minir.

İlham Əliyev,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti
Bakı şəhəri, 18 iyun, 2007-ci il

**Kitabxana Bibliografiya Təsnifatının kütləvi
kitabxanalar üçün qısaldılmış variantı
Hüquq elmləri - əsas bölgülər**

67. Hüquq. Hüquq elmləri

67.0 Ümumi hüquq nəzəriyyəsi

67.3 Hüquq tarixi

67.400 Konstitutsiya (dövlət) hüququ

67.400.1 Konstitutsiyalar

67.400.5 Seçki hüququ. Seçki sistemləri. Referendum

67.400.6 Dövlət seçki orqanları

67.400.7 Şəxsiyyətin hüquqi statusu

67.401 İnzibati hüquq

67.401.212 Dövlət təhlükəsizlik idarələri (orqanlar)

67.401.213 Daxili işlər orqanları

67.402 Maliyyə hüququ

67.404 Vətəndaş və ticarət hüququ. Ailə hüququ

67.404.1 Mülkiyyət hüququ

67.404.2 İntizam hüququ

67.404.3 Yaradıcılıq hüquq münasibətləri

67.404.4 Ailə hüququ

67.404.5 Vərəsəlik hüququ

67.405 Əmək və sosial təminat hüququ

67.406 Korporativ hüquq

67.407 Torpaq (aqrar) hüququ. Dağ hüququ. Meşə hüququ.

Su hüququ

67.408 Cinayət hüququ

67.409 İslahedici - əmək hüququ (penitensiarıya)

67.410 Prosesual – mülki hüquq (mülki proses)

67.411 Cinayət – prosesual hüququ (cinayət hüququ)

- 67.412.1** Beynəlxalq ictimai hüquq
- 67.412.2** Beynəlxalq xüsusi hüquq
- 67.5** Hüquqla əlaqəli elm sahələri
- 67.51** Kriminologiya
- 67.52** Kriminalistika
- 67.7** Ədliyyə orqanları
- 67.71** Məhkəmə sistemi
- 67.72** Prokurorluq
- 67.73** İstintaq orqanları
- 67.75** Vəkillik

Ədəbiyyat

1. Avropa İnsan Hüquqları Məhkəməsi: Konvensiyanın 5 və 6-cı maddələri üzrə məhkəmə təcrübəsi. / Red.: İ. Əliyev. Hüquq Maarifçiliyi Cəmiyyəti.- Bakı: Çinar-Çap, 2005.- 325 s.
<http://web2.anl.az:81/read/page.php?bibid=vtls000005987>

2. Əsgərov, Ə. Beynəlxalq hüquq: dərs vəsaiti / Əyyub Əsgərov; [elmi red. M. Sadıxzadə].- Bakı: Maarif, 1979.- 442, [2] s.: 22 sm.
<http://web2.anl.az:81/read/page.php?bibid=198551&pno=2>
23

3. Göyüşov, R. Mülki hüquq: ümumi hissə: mühazirə toplusu / Rüfət Göyüşov.- Bakı: Təknur, 2011.- 375 s.
<http://web2.anl.az:81/read/page.php?bibid=vtls000242534>

4. İmanov, K. / Kamran İmanov.- Bakı: [Azərbaycan Respublikası Müəllif Hüquqları Agentliyi], 2016.- 11, [1] s.
<http://anl.az/el/Kitab/2016/Azf-290817.pdf>

5. Məlikova, M. Dövlət və hüquq nəzəriyyəsi: ali məktəblər üçün dərs vəsaiti / Məsumə Məlikova.- Bakı: Maarif, 1979.- 298, [2] s.
<http://web2.anl.az:81/read/page.php?bibid=6095&pno=3>

6. Məmmədov, İ. Dövlət və hüquq nəzəriyyəsi / İlqar Məmmədov; elmi red. B. S. Zahidov.- I Hissə Dövlət nəzəriyyəsi.- Bakı: Çıraq, 2005.- 624 s.
<http://web2.anl.az:81/read/page.php?bibid=vtls000008070>

7. Məmmədov, S. Gənc hüquq müdafiəçiləri üçün yaddaş kitabçası / Sahib Məmmədov.- Bakı: 2006.- 24s.

<http://web2.anl.az:81/read/page.php?bibid=vtls000008270>

8. Nəsimov, E. Ümumdünya konstitusiyası - Ümumdünya sülh və inkişaf konsepsiyası. İnkişaf və sülh ideyaları / Elşən Nəsimov; elmi red. G. İbrahimova. - Kitab 6. - B.: [Elm və təhsil], 2015.-165, [1] s.

<http://anl.az/el/Kitab/2015/Azf-285122.pdf>

9. Nuriyev, Ə. Hüquq-azadlığımızın ölçüsü / Ə. Nuriyev ; red. İ. Qasımzadə.- Bakı: Ayna Mətbu Evi, 2005.- 79 s.

<http://web2.anl.az:81/read/page.php?bibid=vtls000039534>

10. Oruclu, A. Universal hüquq çalışmaları / A, Oruclu (ön söz).- Bakı: Digesta, 2014

<http://web2.anl.az:81/read/page.php?bibid=vtls000422005>

11. Uşaq hüquqları: Beynəlxalq standartlar və yerli qanunvericilik / Tərtib edəni və buraxılışa məsul: İ. Əliyev; Hüquq Maarifçiliyi Cəmiyyəti; İSAR / Azərbaycan fondu.- Bakı: İsmayıl NPM, 2000.- 664 s.

<http://web2.anl.az:81/read/page.php?bibid=vtls000013385>

12. Azərbaycanca demokratik dəyərlərə əsaslanan hüquq sistemi formalaşdırılıb // Üç nöqtə.-2019.- 19 yanvar.- S.7.

[http://www.anl.az/down/meqale/uc_noqta/2019/yanvar/629_259\(meqale\).pdf](http://www.anl.az/down/meqale/uc_noqta/2019/yanvar/629_259(meqale).pdf)

13. Eldaroğlu, E. Hüquqi dövlətdə insan və vətəndaşın hüquq və azadlıqları təmin olunur / Elman Eldaroğlu // Üç nöqtə.- 2019.- 21 fevral.- S.9.

[http://www.anl.az/down/meqale/uc_noqta/2019/fevral/636735\(meqale\).pdf](http://www.anl.az/down/meqale/uc_noqta/2019/fevral/636735(meqale).pdf)

14. Əliyev, Ə. Dövlət quruculuğu və hüquqi islahatlar prosesinin nəzəri tribunası / Əmir Əliyev // Azərbaycan.- 2018.- 13 sentyabr.- S.6.

<http://www.anl.az/down/meqale/azerbaycan/2018/sentyabr/604737.htm>

15. Əliyev, Ə. Dövlət quruculuğu və hüquqi islahatlar prosesinin nəzəri tribunası / Əmir Əliyev // Azərbaycan.- 2018.- 14 sentyabr.- S.8.

<http://www.anl.az/down/meqale/azerbaycan/2018/sentyabr/605105.htm>

16. Hacıyeva, S. İctimai birlik və təşkilatların kitabxana işinin idarə edilməsi sistemində fəaliyyəti / Səfura Hacıyeva, Ulduz Manafova // Kitabxanaşünaslıq və bibliografiya.- 2018.- № 2. - S.105-111.

[http://www.anl.az/down/meqale/kitabxanashunasliq-bibliografiya/2_2018/13\(meqale\).pdf](http://www.anl.az/down/meqale/kitabxanashunasliq-bibliografiya/2_2018/13(meqale).pdf)

17. Qasimov, B. Heydər Əliyev - hüquq islahatlarının banisi / Babək Qasimov // Respublika.- 2020.- 9 may.- S.5.

<http://www.anl.az/down/meqale/respublika/2020/may/707895.htm>

18. Ömərov, V. İntibah dövrü hüquq ideyaları / Vahid Ömərov // Səs.-2019.- 20 sentyabr .- S.15.

[http://www.anl.az/down/meqale/ses/2019/sentyabr/672202\(meqale\).pdf](http://www.anl.az/down/meqale/ses/2019/sentyabr/672202(meqale).pdf)

19. Президент Ильхам Алиев: “Если в мире не будут нарушаться международное право и справедливость, то не будет и войн” // Бакинский рабочий.- 2018.- 7 сентября.- с.5.

<http://www.anl.az/down/meqale/bakrabochiy/2018/sentyabr/603926.htm>

20. Мамедов, В. Господство закона - необходимый компонент социальной гармонии: Вюгар Мамедов: Медицинское право должно стать делом профессионалов / Вюгар Мамедов, беседу провела: Г.Алиева// Каспий.-2018.- 3 ноября.- С. 12-13.

<http://www.anl.az/down/meqale/kaspi/2018/noyabr/616751.htm>

21. Смолин, О. Право на полноценную жизнь: Олег Смолин: Люди с инвалидностью - часть человеческого потенциала страны / Олег Смолин, беседу провела: Ф.Ханджанбекова // Каспий.-2017.- 14 октября.- С. 14.

<http://www.anl.az/down/meqale/kaspi/2017/oktyabr/559062.htm>

www.anl.az

www.azerbajjan-news.az

www.e-qanun.az

www.ombudsman.gov.az

www.preslib.az

Mündəricat

Tərtibçidən.....	3
Giriş.....	4
Hüquqi informasiyaya olan tələbatın ödənilməsində kitabxanaların rolu.....	6
Nəticə.....	24
Əlavələr.....	25
Ədəbiyyat.....	28

**Kitabxanalarda hüquqi informasiyaya olan
tələbatın ödənilməsi
(metodik vəsait)**

Nəşriyyat redaktoru: Aytən Hüseynova

**Ünvan: AZ-1000 Bakı ş. , Nəqəni küç. 57
-mail: metodik@anl.az
URL: www.anl.az**

M.F.Axundov adına Azərbaycan
Milli Kitabxanasının mətbəəsində
ofset üsulu ilə çap olunmuşdur.
Sifariş: 32
Çapa imzalanmışdır: 14.09.2020
Tirajı: 150
Pulsuz